

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

TIDEVARVET

Nr 42. 16 okt.

Nr 42. 4 årg. 1926

Tidevarvet Nr 42

Den första pan-europeiska kongressen har hållits i Wien under stor glans och tillslutning. Elsa Björkman skildrar i *Vårt större fädernesland* dess begynnelse och syfte och gör i *Alladins lampan* en jämförelse mellan två bemärkta gestalter på kongressen.

Doktorerna Gerda Kjellberg och Ada Nilsson ha fört ut i tre artiklar i följd kritiserat det von Kochska förslaget till ny lösdriivarlag. Deras kritik har i sin tur väckt upp åtskillig motkritik, det är denna de nu på en gång uppta till behandling i artikeln *En förfelad lag*.

En festlig dag blev Södermanlands länsförbunds 5-årsjubileum, vilket framgår av referatet av C. H.

Svart på vitt upptar Morgonbris behandling av Ekeredsresolutionen, Härlemans kulsprutor samt den internationella kvinnoopinionen mot särslagstiftning för prostituerade.

Kom ihåg kvartalsprenumerationen för *En krona!*

ÅLBERGA KUMMIN-OST
AXEL BOIVIE, 12 Jakobsg.

Smakfulla kransar, alla priser

La fleuriste

Allm. N. 6296, Riks 2550 6 Malmtorgsg.

Olga Elmdahl
Modemagasin
Kungsgatan 53, Tel. 108 51
STOCKHOLM

Det av N. F. K. Sverige utarbetade
LIVSTYCKET
för barn och vuxna
samt Promenadskor och kängor av bredare och smalare typ utarbetade av Sv. Kv. Centr. Förb. för Fys. Kultur, finnes och kan beställas i
Anna Ahlströms Sybehörsaffär,
Götgatan 95 - Stockholm
Telefon S. 311 84.

Clara Ekströms Optiska Affär
3 Jakobstorg Stockholm

GLASÖGON KIKARE
Pince-nez H. K. H. Kropprinsens Hovleverantör
Etabl. 1872.
Lorgnetter

Rekommendera sitt väl sorterade lager.

Vårt större fädernesland

Den första paneuropeiska kongressen

Det var en strålande höstsöndag. Längs "Kärntneringen" fladdrade Europas fanor i brokig samling, och det rådde en babylonisk förbistring i den skara, som strömmade mot Wiens stora konserthus.

Men ödet var gynnsammare stämt mot Paneuropa än mot mig. Nykommen från Sverige, med Tidevarvets legitimation i min hand, lopp jag från byrå till byrå. Ingen biljett att få. Alla presskort slut — varenda plats slutsåld. Folk hade tingat, stått i kö, — slagits om biljetter. Korridorerna voro fyllda, dörrarna belägrade. Paneuropa kunde ej klaga på bristande intresse.

Det gällde blott att ej ge tappt. Jag sällade mig till några andra långväga journalister i samma dilemma. Genom våld och list lyckades vi uppspara att två presskort ännu funnos att få (återlämnade till följd av sjukdom). Vilka av oss skulle bli de lyckliga? Tiden var knapp. De som kommit längst ifrån blevo de utvalda — Sverige och Spanien — och minuten innan dörrarna stängdes, stodo vi "innanför".

På estraden vid ett långt, grönt bord, som sträckte sig över hela salens övre kortsida, sutto representanterna från 27 av Europas stater. Framför var och en var dess fana i miniatyr. Bakom dem alla hängde, belyst av en strålkastare, Paneuropas fana: på blått fält, en gyllene sol med ett smalt rött kors i mitten. Solens 28 strålar voro symbolen för dess 28 stater.

Ljusen i salen släcktes, och från den väldiga konserthusorgeln ljöd Bachs fuga: Toccata F Dur. Över 2,000 människor lyssnade ljudlöst.

F. d. österrikiske Bundeskanzler Seipel förklarade härefter kongressen öppnad — den första Paneuropeiska kongressen i världen.

Det är mig omöjligt att gå in på de tal av samtliga representanter, som nu följde, — jag måste försöka göra ett sammandrag av vad som på denna första dag blev sagt, såsom inledning och motto för den kommande kongressen.

Alla stora världskatastrofer skapa nya problem. Vi stå mitt i en sådan tid. Problemen tränga sig på oss, pocka på sin lösning.

Kommunikationens teknik har gjort Europa mindre, har gjort länderna till grannar i trängre bemärkelse. En ointresserad neutralitet mellan dessa grannar är ej mera möj-

Richard Coudenhove-Kalergi

lig. De ha till val att leva i ständig fred eller med periodiska krig.

Industrierna — järn, kol, ylle, kali — göra redan sitt Paneuropa i egenlystigt avsikt. Nu gäller det att skapa ett enhetligt Europa till den allmänna utvecklingens bästa. Den dag skall komma, då Europa har gemensam handelsrätt, gemensam socialpolitik och gemensamt mynt. Men vi vilja inte bara ha ett ekonomiskt, vi vilja också ha ett andligt Paneuropa.

Paneuropa måste först bli levande inom oss, innan det blir verklighet på världskartan. Vi måste, som Aristide Briand säger, lära oss att tala europeiska. Men det förutsätter att vi även kunna tänka och känna europeiskt. Det hänger på vår livsuppfattning om språken skall bli medel eller hinder i folkens förstelse av varandra.

Utom den kärlek som vi kunna och böra ha till vårt fosterland, måste gränserna vidgas. Vi måste kunna ta vårt större fädernesland i besittning.

Paneuropas mål är: En national-ekonomisk och politisk sammanslutning av Europas folk på federativ bas.

Dess huvudprinciper:

- 1) Fred genom skiljedomstol.
- 2) Minoritetsskydd.
- 3) Frihandel.

Idéen *Paneuropa* är ej blott en konstruktion av en genial byggmästare, den har samtidigt vuxit fram som en naturnödvändighet. Naturligt växande parat med genial konstruktion.

Det frågas så ofta: "mot vem skulle den paneuropeiska unionen komma att rikta sig?" Själva frågställ-

ningen är fel. Den riktar sig blott mot vår egen splittring. Det gäller ej kamp mot Amerika, brittiska imperiet, Ryssland eller Asien, utan förbund eller vänskapligt grannskap. Framför allt: HATET mellan Europas rivaliserande 30 stater måste dö. Paneuropa skall leva.

Sist av alla talade den unge Coudenhove-Kalergi, den geniale skaparen av Paneuropeiska tanken. Han möttes av en brusande applåd som aldrig ville ta slut. Här vill jag blott inflika några ord om hans person. Hans far, greve Coudenhove-Kalergi, var österrikiskt legationsråd i Japan och gifte sig där med en japanska. Hos den unge Richard mötas alltså två urgamla kulturer. Som 17-årig gymnasist skrev

han ett filosofiskt verk: *Ethik och Hyperethik*. Han studerade filosofi, blev filosofie doktor, men sedan kom kriget och drev honom från etisk till politisk filosofi. Från tanken till handlingen. Han var 28 år när han proklamerade sitt Paneuropa. Han skrev böcker, höll föredrag. Han for från land till land, sökte upp diktare och statsmän, grundade en propagandatskrift, en Union. 51 personer slöto sig till honom, det var allt. Men han gav ej tappt. Trots skepsis, hån och löje arbetade han vidare. Och i dag, 4 år därefter, står han vid det första ernädda målet.

När man såg honom måste man ovillkorligen tänka på Viktor Rydbergs: "Zeus, giv släktet gosselyne, hoppfull häg och fantasi, då är trälomsoket brutet, då är världen stark och fri." Han hade något av ungdomens strålande övertygelse och samtidigt fullkomlig personlig ödmjukhet. Man har kallat honom en realistisk svärmare. Han verkade religionsförkunnare snarare än politisk talare. Människorna lyssnade till honom som till en profet.

Han sade några få ord. Klara, korta satser, absolut precision. Han talade fort, nästan tyst — och dock hördes vart ord.

Paneuropa är broderlighetens stora europeiska revolution. — Som alla revolutioner innebär det en krigsförklaring och tillika en fredsförklaring. — En krigsförklaring mot individens och folkens extrema egoism, som för småaktiga måls skull sälja och förråda Europa. En krigsförklaring mot alla som vilja dra nytta ur Europas splittring.

(Forts. å sid. 4).

Det sträckes en bro

Det sträckes i dessa dagar en bro mellan Frankrike och Tyskland, vars bärande stomme är den fransk-tyska stälkartellen. På den vandra nu mycket franska fransmän och tyskar med ett utpräglat Vaterlandsförflutet. Och inte tre år ha gått sedan Ruhrokkupationen, då folken lågo i oblodig men förödande fejd och slungade i ansiktet på varandra de bittraste anklagelser som ett upphetsat sinne kan utfundera. Den gången föreföll det som om alla förbindelser voro avbrutna så när som mellan diamantsliparna på tyska sidan och juveleraraffärerna på den franska. Denna sterila lyxindustri till kvinnornas pyrdande stod vid sidan av gott och ont. Jo, det fanns några få verkligt fria människor, vilkas tänkande var oberört av den allmänna stämningen, några få vänskapsband tvärs över gränserna som höllo, det var allt.

Jag nödgas nu för min ringa del medge, att jag den gången hade för litet tro. Jag stod upp till halsen i 1922 års tråk och såg inte 1926. Jag vågade inte tro att i den ständiga stegringen av hat och hopandet av bitterhet kulmen skulle nås så snart och återgången ske så snabbt. Jag lät imponera för mycket på mig av den passionerade hatstämningen. Ingen passion är varaktig, inte ens hatets, som jag då ännu trodde på. Människans obeständighet kan stundom vara vårt bekymmer, ibland blir den vår chans.

När Ruhrkriget domnat av, när separatisthistorien var avklarad och fransmännen på denna punkt retirerat, när genom Dawesplanens antagande den akuta orosanledningen kommit ur världen, då kunde inte ens pressen hålla vredens låga vid dess forna höjd. Då var ögonblicket inne för dem, som hela tiden arbetat på upptagande av mänskliga förbindelser igen.

Nödvändigheten, de tunga argumenten för en försoning hade alltid funnits, men vad hjälper nödvändighet mot passionen. Nu fick den tala. Och så småningom kom den kulturella förbindelsen mellan länderna igång igen, inledd, det är mycket betecknande, av Einstein. I hans kölvatten följer nu så småningom hela det lager, som genom sin intellektuella och sociala position betyder så mycket för opinionen. Politiker, vetenskapsmän, författare, pedagoger, konstnärer.

Det är kanske betydelsefullt att det umgänget icke inskränker sig till dem som stodo ovan stridsvimmel. Det är de gamla fienderna, som sagt bittra, orimliga och lögnaktiga saker om varann, vilka nu råkade. Och det är så rörande, när gamla fiender börja umgås. Försoningens skimmer förgyller även den vardagliga handling. Det är roligare att dricka en sejdl öl med en f. d. fiende än med den mest trofasta vän. Det blir så rörande att bjuda och låta sig bjudas, man eggas till ädelmod, man kan ta skulden till grälet på sig, när man vet, att det mötes av protester.

Björnstjerne Björnsons dotter Dagny, numera gift med skriftställaren Georges Sautreau i Paris, har vid ett Stockholmsbesök i dagarna vittnat om denna lyckliga period i de fransk-tyska förhållandena, länge efterlängtd och förberedd av människor, som i likhet med henne ha sitt hjärta i båda länderna. Det är ofta i hennes salong som tyska intellektuella möta franska kolleger, och ju mera medvind denna rörelse får, ju flera dras med in i den. Till och med Gerhard Hauptmann anser tiden lämplig att komma till Paris.

För fem år sedan blev en grupp unga tyska pacifister utskörd, när den började återuppbyggnadsarbete i Frankrike. Nu kommer en ny grupp in igen, denna gång för att plantera fruktträd i stället för de förstörda, och den blir ej utskörd. De båda ländernas lärare mötas och börja revidera skolhistorieböckerna. Det är bara militären som är obotlig. Den håller ännu höstmanövrer vid Rhen.

Devines.

Husmoderns arbete

består till icke ringa del i utväljandet av de bästa inköpskällorna.
För livsmedel är valet lätt. I våra 129 butiker gäller principen:
högsta kvalitet till lägsta pris.

Konsumtionsföreningen Stockholm m. O.

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 1, 2 tr., Stockholm.

REDAKTÖR:
Elin Wagner.

Mottagningstid kl. 10—11.
Telefon Norr 48 42.

EXPEDITION:

Telefon Norr 282 43.
Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4 e. m.

PRENUMERATIONSPRIS:

För 1-år kr. 5:50, halvår kr. 3:—,
kvartal kr. 1:75 Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:

per millimeter
Textsida eller särskilt be-
gård plats..... 22 öre
I text 20 „

Rylander & Olssons Boktryckeri
STOCKHOLM 1926.

**Tidevarvets
Rådfrågningsbyrå**
för föräldrar
Slussplan II
torsdagar 9.30—10.30 f. m.

Mathilda Staël von Holstein

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Malmstorgsgatan 3, Stockholm.

Telefon 244 88, Norr 244 19.

Familjerätt. Hyresärenden. Testa-
menten. Bouppteckningar. Förfrå-
ningar från landsorten besvaras om-
gående.

EVA ANDÉNS Advokatbyrå

Enh. Eva Andén. Ledamot av Sveriges
Advokatsamfund.

Lilla Vattug. 14. Tel. 75 76, Norr 183 36.
STOCKHOLM.

SPECIALITET: Familje- och arvsaker,
Boutredningar och testamenten, för-
valtningsuppdrag.

Aven skriftliga förfrågningar.

Infört genom
Stockholms Läkarförening

Dr Harald Österberg

Invärtas sjukdomar,
Lung-, mag- och rmsjukdomar.
Hantverkaregatan 18—20, 2 tr., hiss.
(invid Kungsholmstorg).
Mottagn. vard. 3.30—5, sönd. 10.30—
11 samt enligt avtal pr tel.
Kungsh. 20.40.

Doktor Gerda Kjellberg

flyttat till

Kungsgatan 66, 5 tr., hiss.

Doktor Inez Laurell

Sibyllegatan 9 - Sthlm. Tel. 741 71.

Homeopatisk behandling

Tid för mottagningen beställs per
telefon, helst 9.30—10 fm.

Doktor Fähræus

Hår- & Hudsjukdomar, Nervsjukdomar
Karlavägen 48, Stockholm.
Mottagning enl. överenskommelse per tel.
707 18, kl. 10.30—12.

Tandl. Greta Johansson,

S:t Eriksgatan 102, 3 tr. (Vasastaden)
Tel. 840 22.

Mottagningstid: 12—1, 6—7 eller efter
överenskommelse.

Elektro-Medicin

Kungsgatan 13. Tel. N. 244 65.
Förnämligaste Fysikaliska Badkuranstalten i Sthlm

Rabatt-Pristista.

Diatermi	från 2.25
Kvartalsljus	1.60
Behtluft	2.00
Fyrcell	2.00
Turkläkt bad (beställes per tel)	2.40
Induktion	från 1.50
Ljusbad o. Massage	3.75
Elektr. karbad	2.50
Medicinska bad	2.50
Lokal Massage	2.00
Helmassage	3.25

Leg. läkare. Kostnadsfri konsultation.
Dir. Caj Kihlström, Sjukgym., Kgl.

Massage, Solbad, Ansikts- o. Fotbehandling
Kungsgatan 64, 1 tr. Norr 87 47.
Fru AGNES SVENSSON
Ex. Sjukgymn.

En förfelad lag

Sammanfattning av kritiken mot det v. Kochska förslaget

Den kritik, som vi i denna tidnings
spalter förut riktat mot det von Koch-
ska förslaget till lag om behandling
av vissa arbetsovilliga och samhälls-
vådliga gick i huvudsak ut på följande:
1) att förslaget ingalunda för-
sökte komma själva prostitutionsföre-
teelsen till livs, 2) att det administra-
tiva godtycket, som så kraftigt vidlä-
der vår nuvarande lösdriverlag ingalunda
uteslutes enligt det nya förslaget,
3) att nya lagar icke böra stiftas
förrän redan befintliga lagar visat sig
vara otillräckliga samt 4) att kostna-
derna för en ny lag böra stå i rimlig
proportion till, vad man kan ernå med
densamma.

Gent emot detta har lagens tillskyndare
invänt att vi utan skynt full be-
vis beskyllt lagförslaget för att vara
en förstucken reglementering, att vi
icke behjärtat samhällets ofrånkomliga
skyldighet att skydda såväl den
manliga som kvinnliga ungdomen från
den förförelse som det rådande och
i tilltagande stadda sedefördärvet i så
hög grad utsätter den för, att vi icke
förstått att den räddningsverksamhet
även vi på det varmaste ivra för in-
genstans kommer utan tvång som yt-
tersta hjälpmedel och till slut att våra
kostnadsberäkningar varit fantastiska.

Det kan dock icke undgås, att genom
detta lagförslag — om det för-
verkligas i sin nuvarande form —
prostitutionen skulle i viss mån lega-
liseras.

Om en prostituerad kvinna under
reglementeringens dagar iakttog alla
polisreglementets föreskrifter hade
samhället intet att invända emot hennes
livsföring. Enligt detta nya lag-
förslag drabbas ej heller den kvinna,
som vanemässigt bereder sig utkomst
genom otukt, av lagen, därest hon har
fyllt 21 år, icke är hemfallen till dry-
ckenskap, icke lider av sinnessjukdom
eller annan rubbning av självsverk-
samheten, ej heller förmedlar eller
främjar otukt bland ungdom under
21 år eller är våldig för allmän sedlig-
het, ordning och säkerhet. Sitter hon
på sitt rum och utövar i all tysthet
sitt yrke, torde det icke vara menin-
gen att åtgärder skola vidtagas mot
hennes. Under reglementeringstiden
underhöll samhället en spanarkår med
uppgift att utforska vissa kvinnors
sedliga vand, den s. k. sedlighetspoli-
sen. Den omständigheten, att lag-
förslagets spanarkår kallas tillsynings-
män och äro kvinnor ändrar ingenting
i princip. Men mer och mer

Å Sveriges Husmodersföreningars Riksför-
bunds **Rönneberga Gärd, Lidingsön**, motta-
gas barn i olika åldrar före och under
skolåldern samt vuxna, som behöva rekrea-
tion och vila.

Avgifter: För barn under 1 år, 3 kr. pr
dag, kortare tid 75 kr. pr månad. För
barn över ett år, 4:50 pr dag, kortare tid,
120 kr. pr månad. För vuxna 5—11 kr. pr
dag. **Rönnebergakommittén.**

Vita Korssets

Sjuk- o. Operationsavdeln.

Brunkbergstorg 11 (f. d. Florag. 12).

Tel.: Förest. N. 1250, Avd. 97 56.

Obs! Ej ändrade telefonnummer.
Se katalogen.

ASTRAS
Barnpuder

Antiseptiskt ströpulver mot
hudlöshet och sårnader hos
spädbarn. Helande och smärt-
stillande vid liggsår, skavsår
och dylikt.

Burk med strölock

Kronor 1:—

Försäljes å apotek och i tekniska affärer

reagerar man emot denna samhälls-
åtgärd. Vi hänvisa till den stora röst-
rättskongressen i Paris i våras som
enhälligt uttalade sig för sedlighets-
polisens avskaffande. Visserligen ut-
talade sig även kongressen för önskvär-
dheten av kvinnlig polis, men under
diskussionen lär från flera håll på-
pekats att det ingalunda vore menin-
gen att kvinnorna skulle uppträda
som sedlighetspolis.

Vad sedan skyddandet beträffar
har man blivit förmligen förhäxad av
Socialstyrelsens siffra att 60 % av de
å Landskrona tvångsarbetsanstalt in-
tagna kvinnorna uppgivit att de av
andra kvinnor lockats in i yrket. Det
är nu alltid farligt, att av en mindre
speciell grupps förhållanden — här de
till tvångsarbete bortdömda — sluta
sig till den större grupps, de prosti-
tuerade kvinnornas i allmänhet mot-
iv och omständigheter. I alla större
utländska statistiker som sysselsätta
sig med denna orsaksforskning och
som omfattar mångdubbelt större ma-
terial spelar förförelsen genom kvinn-
liga vännar procentuellt sett en högst
obetydlig roll i jämförelse med nöjes-
lystnad, njutningsbegär och dåliga lö-
ner. Förstår man icke här eller vill
man icke förstå, att den förmedlande
lockelse andra prostituerade sägas ut-
öva aldrig kunde komma till stånd,
om icke å ena sidan den betalande
parten, mannen-kunden, ständigt be-
funnes villig att finansiera företeel-
sen, och å andra sidan behov eller be-
gär efter pengar och nöjen finnes.

Vi betona ännu en gång att de unga
männens skyddas ingalunda genom
borttagande av ett eller annat 100-tal
prostituerade så länge den ständiga
efterfrågan finnes. Däremot tillstyr-
ka vi livligt den föreslagna ändringen
av strafflagens 7 och 8 §§, varigenom
dels skyddsåldern höjes, dels manlig
ungdom kommer in under detta
skydd.

Och så till hjälpen av de prosti-
tuerade själva. Vi ha pekat på den en-
skilda hjälpverksamheten som vi anse
att stat och kommun böra under-
stödj, men, säger man, den svaga
karaktären måste ha tvångets hjälp.
Detta kan vara sant men varför icke
använda sig av förmyndarlagen. Den
som icke kan taga vård om sig och
sitt, den skall ha förmyndare, icke
endast då slarvet gäller pengar, utan
även fysiska och andliga tillgångar.
Och tillfälle kunde ju beredas den
hjälpbehövande prostituerade att i
ångerns ögonblick begära sig under

förmyndare. Har hon icke fyllt 21 år
torde det icke möta något hinder att
de sörjande anhöriga utöva sitt för-
myndarskap över henne.

Vi ha även många andra lagpara-
grafer, som ej till fullo utnyttjas. I
strafflagens 18 kap. 9 § straffas otukt
med avita kvinna. Hur ofta händer
det icke att sinnesslöa kvinnor få
barn efter barn, men när händer det
väl, att straffpåföljd drabbar den
skyldiga barnafadern?

Vi konstatera vidare att trots de på-
pekanden, som vi gjorde i kostnads-
frågan, man ej ens gjort något försök
att gendriva våra kalkyler, upprättade
med ledning av reglementeringskom-
mittens betänkande. Vi beakta väl
den gjorda invändningen att då det
gäller socialt hjälparbete och att rä-
da det uppväxande släktet, intet eko-
nomiskt offer kan vara för stort. Men
en tid som vår, då sparsamhet står
som första punkt på snart sagt alla
politiska program och det ena efter
det andra av sociala välfärdsinrätt-
ningar avvisas med den enda argu-
mentering "för dyr" torde det inte
kunna bortses från kostnadsfrågan.
Det gäller att visa, att de fördelar,
som kunna nås med ett nytt lagför-
slag, stå i något så när rimlig pro-
portion till kostnaderna.

Under den fortsatta diskussionen
har berörts ytelligare ett förhållande,
vilket vi förbigått med hänsyn till
att vår kritik inskränkte sig till
vad som rörelse substitutionsföreteel-
sen, nämligen hela konstruktionen
av rättsförfarandet gent emot
dem, som skulle falla under lös-
driverlagen. Med hänsyn till de be-
drövliga exempel, som hittillsvarande
erfarenhet givit på det administrativa
förfaringsättets godtycke, vilket herr
von Koch också kraftigt understry-
ker i sin motivering, synes det oss
vara ett kardinalfel, som vidlåder för-
slaget i dess helhet, att behandlingen
av de s. k. arbetsovilliga och andra
samhällsvådliga även jämlikt det fö-
religgande förslaget skall handhas av
de administrativa myndigheterna och
icke av domstolarna, vilka på grund
av sin organisation bättre äro skick-
kade att fylla rättssäkerhetens krav.

En lag måste vara så beskaffad, att
dess verkningar ej bli beroende av den
tillfälliga handhavaren av lagen. Vi
måste därför anse, att det försvar
för v. Kochska förslaget som presen-
teras i tidningen Hertha, där förf.
nöjer sig med att utan bevisning be-
strida vissa av oss framställda syn-
punkter i själva verket faller den här-
daste dom över förslaget som kan
ges, då förf. formulerar artikelns
slutord sålunda: "Hur förslaget i hän-
delse det blir lag skall kunna genom-
föras i praktiken, blir helt och hållet
beroende på dem, vilka skola påtaga
sig de nya och krävande uppgifter
som förslaget innebär."

Gerda Kjellberg. Ada Nilsson.

Vid köp och försäljning av böcker
vänd Eder till

Klemmings Antikvariat

Malmkillnadsgatan 26, Stockholm.

Tel. 10 70. Norr 67 38.

Ett hål är intet hål.

Låt konstväva eller konst-
stoppa Edra söndriga Kläder,
Mattor och Schalar.

Pressningar. Reparationer.
ERIC ENGBLOM
SKRÄDDERIAFFÄR
Regeringsg. 20, 1 tr. Tel. 26 56

Östermalms Nya Förlösningshem

SKEPPAREGATAN 27, 4 tr. (hiss)
STOCKHOLM

Tel.: Förlösningssavd. 708 48, Föreståndarinnan 749 82

Fritt val av läkare

Fru Emma Holmin

Manicure, Fotbehandling, Frostska-
dor behandlas. Hygienisk ansikts-
behandling med Massage, Elektricitet,
Violetta strålar och Vibrator.
Cremer m. m. till salu.
Lästmakaregatan 8. Tel. Norr 235 89.

SÖDERMANLANDS

ENSKILDA

BANK

Solidarisk Bank. Grundad 1865.

Kontor i Stockholm:

REGERINGSGATAN 18,

Norrlandsgatan 2, Humlegårdsgatan 7. Horns-
gatan 66 A. Slussplan 1—3, Kungsgatan 60.

Alladins lampa

Det hade varit många talare. Det and-
lösa lyssnandet hos 2,000 människor bör-
jadde ge vika. Man viskade med varand-
ra och rödde sig otåligt, som skolbarn
strax innan lektionstimmens slut. Det
var tydligt, att man bara väntade för att
höra Coudenhove, som stod sist av alla på
programmet. När därför mötets presi-
dent anmälde en talare utom programmet,
märktes först tydliga tecken till otålighet,
vilka dock övergick till ett mummel av
förvånade röster över hela salen — "Herr
Kerenski" hade anmälts! Som ett sus ge-
nom salen flög frågorna: "Är det verkligen
den Kerenski", — "Kerenski från
Ryssland"??

Och det var han. Jag hade hört honom
i Petersburg och Moskva våren och som-
maren 1917. Som i en blixst stod minne-
na från den tiden för mig. Jag såg hon-
om — omjubilad av ett folk, som han
löst ur dess bojer, och vars brinnande
hopp och framtidsdrömmar förtroende-
fullt lagts i hans händer. Man trodde på
 honom — trängdes att se honom. — Varje
ord han sade bars av en kraft, som förde
det ut till millioner människor och in i
vart hjärta. Ord, som, vart och ett, be-
fruktade till handling.

Och nu. Det var hemskt att se. Han
var som en, som dött och dock med sin
kropp stod levande ibland oss. Han såg
grå ut, grå i hyn, grått hår, det var som
om hans tal också varit grått.

Man hörde på honom, men inte med en
tanke på vad han sade. Det var vålnaden
Kerenski, som intresserat åsäggs, så som
man ser på ett historiskt minnesmärke.
Hans ord voro sterila.

Han talade på samma sätt nu som då,
med hörbar, vacker stämma, klokt, intelli-
gent, värt att höra. Men orden bars inte
av någon tro, han kunde inte dö för vad
han sade. Han applåderades, men lamt.
Han avtackades utan begeistring.

Och som ett levande bevis på "Andens"
kraft — Alladins lampa — kom nästa ta-
lare, den unge Coudenhove. Jag är inte
alldeles säker på att det, som han sade,
var så mycket märkvärdigare — men kraf-
ten fanns där, idealer, tron, vad man må
kalla det. Orden voro som elektrifierade,
sköto sprakande gnistor, födde nya tankar,
väckte lust till gåd. Det var levande och
livsskapande ord. Jag är också säker på
att han, där han stod, varit färdig att dö
för det han hade att säga.

Säg, hur vet en publik detta? Hur vet
den det genast, utan tvekan? Är det så
att när vi "löfter i flock", vi ha en säkrare
instinkt, stå naturens krafter närmre?

Som på en hemlig överenskommelse
brusade applåderna fram. Bifallsstormen
ville aldrig ta slut

Men jag kunde inte hjälpa att mina tan-
kar gingo till människan Kerenski, som
stod och hörde detta jubel och i vars öron
väl ännu de hänfödda, vilde jubelstormar
ljödo, som gällt honom.

"Vad skall den göra,

som varit kung,

när han var ung,

men som mistat ett kontngarrike?"

E. B. G.

En brännande fråga

Inlägg i diskussionen
om lösdriverlagen av

Gerda Kjellberg och Ada Nilsson

Pris 50 öre.

Rekvireras från Tide-
varvets expedition,
Slussplan 1 II, Sthlm

Till salu i bokhandeln.

SÖDERMANLANDS

ENSKILDA

BANK

Solidarisk Bank. Grundad 1865.

Kontor i Stockholm:

REGERINGSGATAN 18,

Norrlandsgatan 2, Humlegårdsgatan 7. Horns-
gatan 66 A. Slussplan 1—3, Kungsgatan 60.

En festlig dag

Sörmlands länsförbunds 5-årsfest

Södermanlands Länsförbund av Frisinnade Kvinnor firade söndagen den 10 oktober en fest med anledning av att fem år förflutit sedan förbundet bildades. Förbundsmedlemmarna hade av fröken Elisabeth Tamm på Fogelstad och Medborgarskolans rektor, fröken Honorine Hermelin inbjudits att tillbringa söndagen på Fogelstad, på Medborgarskolan och hos fröken Tamm.

Det var en dag, som alltigenom fick sin prägel av den glada samhällsryggheten, framtidshoppningarna, den fortsatta arbetslustens anda. Redan den starka tillslutningen visade, att man var ense om att högtidsdagar som firas, äro dyrbara att få uppleva, och att den goda samvaron med likasinnade är stärkande efter arbetet man har bakom sig och upplivande för det som väntar.

Vid elva-tiden på söndagsförmiddagen började bilar i en oändlig rad köra in på Medborgarskolans gård. Det var spännande och festligt att räkna den alltmer växande skaran. Från alla delar av Sörmland kommo medlemmar av förbundet, sammanlagt voro deltagarna omkring hundra. Man samlades först omkring de stora kaffeborden i skolan, där gästerna och kursdeltagarna förbrödrades, och festkänslan var varm och stark. Sedan talade rektor Hermelin. — "Kvinnliga Medborgarskolan vid Fogelstad har i dag den stora glädjen att hälsa medlemmarna av Södermanlands länsförbund av Frisinnade Kvinnor välkomna inom sina väggar, sade rektor Hermelin. — Vi veta att det finns ett samband mellan skolan och Frisinnade Kvinnor. Den första kurs, som hölls här på Fogelstad, hörde på det närmaste ihop med Frisinnade Kvinnors Riksförbund. Sedan dess har här blivit en skola som står på egna ben och som inte har någon annan färg än den som de människor ge, vilka mötas här. Var kurs visar här sin egen genomskinliga färg, som också blir skolans. Men det är inte underligt om skolan har en klockarkärlek kvar för Frisinnade Kvinnor. Vi hoppas att här få se alla slag av organisationer som våra gäster. Men eftersom de inte kunna rymmas alla på en gång, äro vi ändå glada att vi fått mottaga Frisinnade Kvinnor som de första.

Sörmlands länsförbund är nu fem år. Skolan är inte ens två. Men jag

hoppas att länsförbundet inte ville se från alltför höga höjder på skolan. Det är nog sant, att länsförbundet i år visat sig vara fullvuxet — länsförbundet har valt. När skolan invigdes talades här om val — politiska och andra — som den ömtåligaste och finaste punkten i handlandet. Sådant är valet om där bakom finns denna själens enda och avgörande egenskap att reagera blott inför det äkta och ha kraft att hävda det. Jag tror Sörmlandsvalet har bevisat att den egenskapen finns.

I natt strömmade skurarna ned. I dag lyser åter solen — Brittssommarsolen, som jag alltid tyckt är det klarade medvetandets, den klara handlingskraftens. Däri tycker jag stå skrivna Birgittas egna ord: Jag är, såsom profeten säger, den sanna solen och dock bättre än den kroppsliga solen. Solen går ej genom berget eller genom människornas sinnen, men jag har kraft att gå genom bådadera. Efter rektor Hermelins tal sjöngo kursdeltagarna vid skolan några vackra sånger samt utfördes fiol- och pianomusik av fröknarna Barbro och Carin Hermelin.

En av kursdeltagarna, fröken Maja Håkansson, berättade om Medborgarskolan, om dess betydelse — av revolutionerande art för dem som komma inom dess inflytande och genom dem för samhället — om undervisningen, hemvärmen i skolan, kamratlivet, skolans märkvärdiga förmåga att göra alla inom sina väggar "snälla" och glada och förtröstansfulla.

Fröken Ebba Holgersson berättade roligt om sina äventyr som valtalare i Sörmland. Med omväxlande stor och fåtalig publik i kommunalrum, glasverandor och Folkets hus hade fröken Holgersson i alla fall ett gott intryck av sin resa. Trots den fruktansvärda partibundenhet, som vi leva i, hade fröken Holgersson mött vänlighet, omtanke och intresse och fått många bevis på trofasthet mot Frisinnade Kvinnor och Tidevarvet och de idéer dessa företräda.

Klockan ett voro alla, länsförbundsmedlemmarna såväl som kursdeltagarna, bjudna på middag uppe hos fröken Tamm. Över 100 personer placerade sig ledigt omkring borden i de vackra rummen, och under glädje och trevnad gick tiden fort. Fröken Tamm hälsade sina gäster välkomna. Hon påminde om de gångna fem årens strävan att i den medborgariätt som rösträtten medfört åt kvinnorna, inlägga ansvar och sakkunskap. Arbetet hade varit svårare än man från början trott. Inte hade vi tänkt att kvinnornas rösträtt bara skulle öka antalet röstande och "fördärva hemmen". Men vi ha blivit fastare i gången, säkrare i takten och mycket, mycket radikalare, fortsatte fröken Tamm. Vi se, att ansvaret som medborgare ligger inte bara i att rösta efter sitt samvete utan också i att inte kunna godta samhället sådant det är. Det är vår oeftersägliga plikt att arbeta för dess förbättring.

Fröken Tamm uttryckte sin glädje över att se förbundets medlemmar hos sig, och hälsade dessutom särskilt välkomna ordföranden för Centralstyrelsens V. U. doktor Ada Nilsson, fru Elin Wägner, länsförbundets "gudmor", rektor Hermelin och ordföranden för Blekinge länsförbund, fröken Ebba Holgersson, Sörmlands länsförbunds vice ordförande fru Ester Ekengren, suppleanterna fru Hult och fröken Örström, kassaförvaltaren fröken Skoglund och alla andra, ingen nämnd och ingen glömd. Fru Ekengren tackade fröken

Svart på vitt

Ekered på nytt

De kvinnor som fattade Ekeredsresolutionen mot missbruk av barnlagarna ha nu återigen blivit upplaxade för tanklöshet, denna gång av Morgonbris. Tidningens redaktör är mest bekymrad över att de socialdemokratiska deltagarna väckt ett pinsamt uppseende. Med de frisinnade är det väl inte så farligt. Det kan ju också vara riktigt.

Men vi tro, att alla, som voro med om resolutionen, stå för vad de sagt. Oppositionen mot densamma lägger mest an på att bevisa, att lagen är bättre än det tidigare tillståndet, att fall av missbruk varit försvinnande få. Det vill säga, det förekommer endast i undantagsfall, att en kvinna har möjlighet att välja fader till sitt barn bland fler möjliga män och gör det. Det är lyckligt, men bryter ej argumenteringen. Legenden mångdubblar fallen och kastar en skugga över lagen, över de hederliga mödrarna. En orättvist fastsatt man skriker högre än hundra övergivna mödrar tillsammans. Det händer att män begagna sig av okunnigheten om lagen för att tuta i sina officiella kvinnor, att de blivit fast, för att de bjudit på konfekt, säger fru Lundin, kvinnorna tro dem, och barnavårdsmännen "ge legenden sitt stöd" genom att låta fruarna förbli i denna tro, vilken gör dem lyckliga. Är det inte bra, att denna sak kommit under diskussion, och att fruarna fått läsa i tidningarna att de stackars männen icke äro så förföljda, som de trott dem vara, men att kärnan av historien är den, att de ibland ensamma sätts fast som fäder, där ansvaret borde varit delat? Jo.

Emedan det är en välsignelse, att de ogifta mödrarnas ställning blivit bättre, bör man vara på sin vakt mot en reaktion. Vi här på Tidevarvet ha diskuterat vad som var att göra mot detta mummel från männen, långt innan Ekeredsresolutionen kom till, och ansett att det bäst kunde mötas med ett avståndstagande från missbruken från kvinnohöll.

När det nu är så lyckligt, som fru Lundin och andra barnavårdsmän framhållit, att det i det övervägande antalet fall icke råder någon tvekan om faderskapet, så är vägen därmed jämnad för den diskussion

Tamm för hennes hjälp och stimulerande arbete inom förbundet under den gångna tiden. Fru Ekengren gav uttryck åt sin egen och alla de övrigas glädje över utgången av valet i Villältning och hoppades, att man vid nästa val målmedvetet skulle fortsätta på den inslagna vägen.

Fröken Johansson i Mossstorp, Flen, framförde förbundets tack till rektor Hermelin och doktor Nilsson för deras insats, rektor Hermelins genom skolan och doktor Nilssons genom hennes outtröttliga arbete vid alla svårigheter som mött under valtiden.

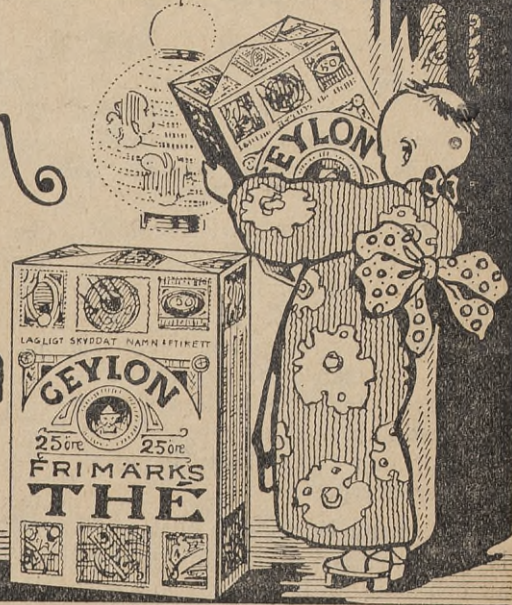
Doktor Nilsson svarade med ett tack till alla medarbetare i striden. "Med dessa trupper kan man trotsa världen." Men liksom truppen i krig måste eldas av ett stort mål för att förmå att uppnå segern, så var det också i denna strid. Och man kände här att målet var vårt striden, fröken Tamm blev vald.

Efter middagen samlades man i biblioteket och ett nummer av Tidevarvet om 50 år upplästes för de närvarande. Kanske få Tidevarvets läsare redan i förtid del därav utan att behöva härdta ut i 50 år till.

Men timmarna hade gått fort, och de långväga gästerna måste återvända till sina hemorter innan kvällen kom med höstmörkret. Med hjärtliga ord skildes man efter en dag full av vackra intryck, av goda ord och ljusa toner, av en önskan att glädja och hjälpa varandra och föra arbetet framåt. C. H.

Kontrollant
Stadskemisten
I

GÖTEBORG.
G. Karl Almström
FIL. D. C.

om omformulering av faderskapsbevisningen, som vuxit upp ur Ekeredsresolutionen. Med rätta anser fru Lundin att edsförmuläret är förödmjukande för kvinnan, då hon endast behöver gå ed att hon någon gång under angiven tid haft samlag med mannen hon uppger som barnafader.

Det är inte bara förödmjukande för kvinnan utan också för barnet, som får en kanske-fader i stället för en erkänd sådan. Dessutom är den nuvarande formen för faderskapsbevisning ett hinder för utomäktenskapliga barns arvsrätt efter fader. Vore det inte en synpunkt värd att ta upp i diskussion n?

Morgonbris framhåller blott emot Ekered männens triumf över kvinnornas bristande solidaritet. I så fall triumfera dessa fel, ty Ekeredsresolutionen kom icke ur dens slags osolidaritet, som annars är människens smala lycka. Den rätta sammanhållningen består icke i att täcka missbruk, som icke kunna täckas, utan att solidariskt reagera mot missbruk, var de än äga rum.

Antingen — eller

Den 11 oktober hölls i samband med Fredrika Bremerförbundets möte i Stockholm en föredragsafton, till vilken Fredrika Bremerförbundet samt Svenska Rättsrättskommittén stod som inbjudare. Programmet upptog anförande av delegerade vid Internationella rösträttskongressen i Paris, juni 1926, nämligen friherrinnan Ruth Stjernstedt, fru Anna Wicksell, fröken Ingeborg Walin, fru Gertrud Rodhe, doktor Alma Sundqvist samt fru Ellen Hagen. Talarna skildrade kongressen samt framlade sammanfattningsvis de frågor, som av kongressen behandlats: Gift kvinnans nationalitet, familjeunderstöd, kvinnornas arbetsvillkor m. m. Bland de uttalanden av kongressen, som särskilt tilldrog sig intresse, voro resolutionerna på moralagstiftningens område, för vilket doktor Alma Sundqvist redogjorde. Den internationella kongressen hade enhälligt antagit resolutioner mot särslagstiftning, för enhetlig lagstiftning för män och kvinnor i allt, vad som rör den offentliga moralen, avskaffande av sedlighetspolis samt åtskiljande av polisens och hälsovårdsmyndigheternas verksamhet.

Fast den inte uttalades högt, kunde vid doktor Sundqvists anförande den tanken inte undgå att göra sig gällande bland åhörarna, att det von Kochska lösdrivarförslaget vore oförenligt med en sådan lagstiftning som den, vilken förordas i ovan nämnda kongressresolutioner. Ingen kan gå med på bådadera.

Vårt skydd och vår fara

Det är väl i och för sig inte alldeles otroligt, att någon gång ett kommunistiskt revolutionsförsök skulle kunna göras i Sverige, vår historia är ju full av lyckade och misslyckade kuppförsök, både mot kungar och av sådana. Men att polisens 2 kulsprutor skulle avskräckt eller kunna avskräcka en verklig revolutionsvilja, det tror ingen förnuftig människa på. De äro ju snarare en provokation. Folkets Dagblad Politiken uppger det verkliga skälet till att Tredje internationals godhetsfullt lätt den nuvarande svenska styrelseformen vara i fred. Viljan finns nog, "men den internationella organisationens ledning vet, att en revolutionär aktion kräver ett annat läge än det, som rådde i Sverige 1925."

Ett land är precis så skyddat, som dess styrelse är human och rättfärdig, ej mera. F. n. arbeta kommunisterna med konstitutionella medel, de äro glada åt sina 8,000 röster vid valen och hoppas, att vid nästa val ha gått om socialdemokraterna. Men det är ju deras rätt, om de kunna samla röster bara!

Linne Utstyrslar

Duktyger, Handdukar, Lärfter

köpes mycket fördelaktigt hos

Levin Östring

57 Kornhamnstorg 57

Filial

Drottninggatan 49.

SVENSKA PIANOFABRIKEN

Blekingegatan 61, Stockholm

Tel.: Söder 28 28.

Förstklassiga pianon i olika träslag. Erkända av våra främsta musiker. Billiga priser. Reparationer o. stämningar utf. billigt.

Werners Sjukhem

Linnégatan 7, 5 tr., Stockholm.

Mottager alla slags medicinska sjukdomsfall. Diet och badbehandling efter läkares ordinationer.

Måltidsinackorderingar med diet mottagas. Innehavare: Röda Korssystern. Tel. 742 60. Märta Paues.

Persiankappor

i elegant utförande, erkänt god passform och i förhållande till kvaliteten ovanligt låga priser.

OBS! Egen tillverkning.

Körsnär

S. G. Andersson.

Regeringsgatan 16, 1

Agnes Günthers

underbart gripande bok

Helgonet

Narren

som en tid varit utsäld i bokhandeln, föreligger nu i ny upplaga till väsentligt billigare pris.

Ur pressens omdömen:

Föreliggande bok har skänkt mig några av de skäraste syner jag sett. Manfred Björkquist i "Uppåt"

Bland översättningslitteraturen vill jag särskilt framhålla Helgonet och Narren som något av det bästa undermånga år.

Adolf Johansson, förf. till "De röda huvudena", i J. L. T.

På år och dag har icke någon märkligare bok överflyttats till vårt språk. Den är skriven med en dödsmärkt människas hjärteblod, av en verklig konstnärspersonlighet, som formar det hela till ett stort och djupt verk, som blir till en upplevelse för läsaren. Det är den mest raffinerade språkform och det mest utsökta bildval jag på länge mött hos en modern författare. Isidor C:son Gabner i "Upsala".

16:e tusendet!

Två delar. Pris: häft. 6 kr., klotb. 8 kr. pr del. Halvfr. band 14 kr. pr del.

I alla boklädor.

J. A. Lindblads Förlag, Uppsala

BANDAGER

Bräckband, maggördlar, gummistrumpor, rygghällare, konstgjorda armar och ben, benbindor m. m.

Besök vår välförsedda bandageavdelning, som står under kontroll av D:r S. Hybbinette. Kirurgiska Instrument Fabriks A.-B. KIFA. Regeringsgat. 31. Tel.: N. 286

Backstugans historia

Genom d:r Emy Ek blevo Tidevarvets läsare i förra numret bekanta med dikter och folkuppskrifterna Jeppe Aakjær. Vi meddela i dag ett brottstycke ur hans böjda skildring: Hytter i alle lande, där han uppvisar till vilka konsekvenser den enskildes hänsynslösa utnyttjande av jordäganderätten kunnat föra. Sina exempel tar han huvudsakligen från Skottland.

Jag var förtrogen med stugan och stugans liv alltifrån min första barndom. De hade alltid utövat en särskild dragningskraft på mig, dessa långa, djupa stigar genom ljung och mossor; slog man in på en sådan stig, fann man ofelbart vid dess slut en liten sned koja med igenstoppade fönsterrutor och takets lavar hängande ner över dörrposten.

De lågo ute vid mossen eller spridda på ljungmarken nästan alltid på sur och dålig jord. Det var som vore de jagade ut i öknen och förmenade tillgång till den gröna jorden. Och när jag nu tänker tillbaka så bodde ju egentligen de intressantaste människor, som jag har känt i sådana små sneda stugor med en förvuxen täppa framför dörren. De hästa berättare jag mött, de mest ursprungliga begåvningar, som talade sitt språk med en rikedom av målande ord, som förstodo att kasta ljuset på fosforglans över allt de berättade — de bodde alltid i sådana skyddande stugor, som tycktes stå endast av stormens nåd. Den dag i dag är, har jag inte insett nödvändigheten av, att de intressantaste människorna skola bo i de eländigaste stugor, medan slätstrukenheten och det tomma prälet, alla de som ärvde "fars mening" och "fars pengar" skola rida ranka på lyckans knä.

När jag fick komma mera ut i världen, var det därför detta jag såg ivrigast efter, hur andra nationer mätte till platsen åt sina fattiga, och jag fann runt omkring vid flodstränderna eller inne under bergets skydd samma sneda, skorstenlösa små stugor, som hade fyllt min barndom med sina upplevelser. Också här låg en katt i solen, hängde ett par trasiga barnskjortor på gårdsgården och stod en skål bröd i skåpet, som hemmets enda rikedom. Denna slags stuga fann jag i middagshettan uppe bland Sachsiska Schweiz' sandstensklippor, där gamla kvinnor knogade upp för bergsstigen med stora riskorgar på ryggen. Korgen var fylld med hö åt geten som stod och bråkade framför samma sneda stugdörr, som härhemma.

Samma sorts stuga, — och ännu uslare eftersom det i stället för fönster och dörrar bara fanns hål i väggar — träffade jag på i Norditaliens sydöstra hörn, alldeles vid österrikiska gränsen. Här sutto trasiga kvinnor och barn ute på stora stenar i den nästan uttorkade floden, som flöt förbi stugan, och ville på detta sätt överraska någon uttröttad fisk, som drev med strömmen och sedan stilla sin hunger med den.

Männen såg man inte till. De voro ute på lantarbete, kanske hundratals mil från hemmet. Man träffade på

dem i skaror vid järnvägsstationerna, ungefär som våra polacker, när de dra bort i allt sitt brokiga armod.

Men isynnerhet träffade jag på dessa stugor i det västliga Skottland ute vid Atlantens kust eller uppe i höglandet vid de härliga, långsträcka sjöarna, Loch Eil och Loch Linnhe. Här vill jag dröja litet i berättelsen, emedan dessa skotska stugor och deras bebyggare uppvisa drag, som äro typiska för största delen av det övriga Europa.

Högsottland är ett underligt land, överallt de största naturövertäckningar, underliga, sönderrivna, kantiga bergsformer, små raska, sjungande floder, som rätt som det är göra ett djärvt språng ut i avgrunden, ett vattenfall, som larmar och ger hundrafallt eko.

Långa kristallklara sjöar skjuta in mellan klipporna, som stupa brant ner mot vattenspegeln och se ut som en rad gråa troll, som ha blivit till sten av att se sin egen spegelbild i sjöns stilla vatten. — Ett underbart land. — Men det är inte utan att man ibland måste stanna och säga: Ja, det är ju märkvärdigt och härligt alltsammans; men såg oss var äro människorna? — Då blir skotten förlägen och skamsen och medan harmen färgar hans kinder berättar han för oss om sitt lands avfolkning.

Historien är i korta drag följande:

Under de stora, blodiga krigerna mellan England och Skottland på 1600- och 1700-talen kom största delen av Skottlands jord i engelska godsägares händer. De arrenderade sedan ut jorden till småbrukare. Men i början av 1800-talet lade godsägarna under inflytande av den tilltagande ullindustrin plötsligt om driften. De upphävde arrendet, drevo ut bönderna och införde får. De rensade sina gods, som det heter, som vore det tal om ogräs eller skadedjur, och inte om samhällsnyttiga människor, som med hundraåriga band voro knutna till sin jord och sitt arbete. Det var mera lönande med fåren, tänkte de rika godsherrarna och så måste arrendatorerna bort; men vart? Några få godsägare rådde om all den odlingsbara jorden och jakten på arrendatorer började på en gång över hela Skottland.

Var skulle de arma människorna få sitt livsuppehälle, när fåren måste ha jorden. — Nå, de kunde ju gå i havet, om de ville. Det gjorde godsägarna detsamma. Han ville bara inte ha dem gående på jorden, ty den ägde han — ända till horisonten. Och han skulle visa dem, att han kunde göra med sitt, vad han behagade!

(Forts.)

Livets börda

Tung eller lätt
den måste dock bäras
tillvarons börda,
den oundvikliga.

Flykt från fanan,
flykt från oket,
huvudet i sanden
gömt som strutsens.
Så den fege.

Och den svage:
Se, han dignar
under tyngden
utav korset.
Ty sitt öde
så han fattat.

Men den starke
och den frige
som ett smycke,
lyft mot ljuset,
bär sin smärtas
tunga gåva.

Högt, med rank och
furstlig hållning,
som en krona
kring sitt ämne.

SARA BOHLIN.

Mötesplatsen

Älvsborg mot borgerlig samling

Valsiffrorna i Älvsborgs län ha förkunnat, att detta landsting fr. o. m. nästa år kommer att bestå av 29 högermän, 22 socialdemokrater, 8 bondeförbundare och 7 frisinnade. Detta betyder bland annat, att de frisinnade antagligen förlora båda sina mandat i första kammaren. Ensamma kunna de i varje fall ej besätta någon plats. De ha nämligen genom valet förlorat 3 mandat i landstinget. Älvsborgsförbundet av Frisinnade Kvinnor har ej som parti deltagit i valarbetet. Ombud i södra valkretsen deltog i förberedande valmöten, men då man trots eniga protester från dessa ombud beslöt s. k. borgerlig samling, tog kvinnoföreningen avstånd.

Att börja egen valrörelse skulle, som ställningen var, endast blivit ett slag i luften, varför Boräsföreningen som sådan beslöt stödja den i Boräs uppsatta "Frisinnade listan".

Frisinnade Kvinnor i Älvsborgs län beklaga livligt förlusten av frisinnade män i landstinget — isynnerhet beklaga vi förlusten av den gamle hederlige, vidsynte och framsynte Eder Andersson i Knapasjö — men ännu mer beklaga vi tillbakagången av verkligt frisinnade idéer. Politisk "kohandel" lämpar sig synnerligen illa för det parti, som ger sig ut för att vara bärare av liberalismens grundtankar.

Vi hoppas att kvinnorna här en annan gång ska kunna väga litet mera än fruktlösa protester på ett valmöte. Vi hoppas, att vi även här en gång ska kunna själva väga en valrörelse, om vi ej på annat sätt se oss i stånd att främja verkligt demokratiska idéer.

Sekreteraren i Älvsborgsförbundet.

Svenskt patent.
För efterrapningar varnas.

Extra inkomst — hemarbete

genom att i hemmen utföra stickarbeten för egen eller vår räkning på vår patenterade stickmaskin ARE — specialmodell.
Säljes även med S. K. F. kullager. Levereras till svenska statliga institutioner.
Överbetala icke rätstickningsapparat med korta nålar då ni kan erhålla en bättre och billigare, näml. Are-Standard till endast kr. 125.—, vilken kan kompl. med randapparat för avig stickning. Nyhet: Are långstickmaskin. Naumanns världsberömda symaskiner med kullager. Begär prospekt.

NORDISKA TEXTILKOMPANIET
Vasagatan 15—17, STOCKHOLM.

Vårt större fädernesland

(Forts. fr. sid. 1.)

Panuropa är en fredsförklaring till alla folk av god vilja; de som äro trötta på de politiska intrigerna och på de eviga broderkrigen, som måste betalas med europeiska bönders, arbetares och borgares blod.

Denna kamp skall räcka så länge tills efter denna församling en nästa skall följa: Det europeiska statsför-

bundets konstituerande församling.

Den dagen skall komma så som den i dag har kommit, om vi tro på den och kämpa för den.

Vi tillropa alla folk och regeringar i Europa att hjälpa oss i denna kamp och i kampen mot krig, tullar och förtryck, i kampen för ett fritt, fredligt, starkt och enigt Europa.

Elsa Björkman-Goldschmidt.

De, som börjat använda Schéels RADIUM-tvål, ha lärt sig inse vad som menas med rationell hudvård...

Schéel's Radium-tvål

Innehåller radium-mineralet "Vikit" Framtidens tvål Pris 1.-krona

Löddrar utmärkt även i hårt vatten!

Radiumhalten kontrolleras av Radium-experten Fil. Dr. N. Sahlbom

1891—1926

Med anledning av firmans

35-års Jubileum

lämna vi under 10—23 Oktober EXTRA RABATT

Paraplyer, Käppar, Solfjädrar

Jubileumspapaly Dam. Pris 20 kr.

Bennström & Jansson

43 Regeringsgatan 43 (Hörnet av Hamngatan)

OBS! Vår enda affär.

Sänd minneshyllning genom

Blomsterfonden

Tel. Blomsterfonden.

Adr.: Arsenalsgatan 6, n.b. STOCKHOLM.

ELEKTRISKA KAFFEKOKAREN

PROTOS

PROTOS ELEGANTA HUSHÅLLSPPARATER ÄRO HUSMÖDRARNAS BÄSTA HJÄLP.

Elektriska Aktiebolaget
SIEMENS-SCHUCKERT
GÖTEBORG - STOCKHOLM - MALMÖ

Bageri & Konditori

29 Skepparegatan 29. Tel. 709 76

STOCKHOLM.

Rekommenderar sina delikata bröd- och Konditorivaror av alla slag.

(Ester Dominicus).

Det bästa småbrödet och kaffebrödet köper man i

Majas Hembageri

Bergsgatan 36, Stockholm

Tel. Kungsh. 54 68

Grahamsbröd o. Wåfflor

10 proc. påbröd lämnas.

Lotten Karlssons Trikäfabrik

Starka hemstickade Herr-, Dam- o. Barnstrumpor på lager. Strumpor vidstickas, Stickulle köpes. Kem. tvätt o. färgning emottages. Prima Filtar till salu. Sibyllegatan 41, Stockholm. Tel. Norr 101 40.

Kom ihåg

Barnets Lyckopenning

erhålls genom Förlösningshem och Barnmorskor samt

DE BLINDAS FÖRENING

Majorsgatan 12. STOCKHOLM.

Rök Teofani Crown de Luxe

och Ni blir nöjd
Tobakshuset, Birger Jarlsg. 13,
Stockholm.

Skånska Handsmagasinet

Västerlånggatan 55 - Stockholm.

Telefon Norr 141 63.

Stort lager av

HANDSKAR, VANTAR o. STRUMPOR

Etabl. 1819.

Äldsta Handskaffär i Stockholm.

Innehavare Fru Lotten Smith.

F:a Emil Bäcklin

GLASMÄSTERI
och RAMAFFÄR

1 AD. FREDRIKSTORG 1
STOCKHOLM

Gott arbete!

Billigaste priser!

Telefoner: Söd. 318 21 & 237 21.

Rylander & Olsson

Bok-, Tidnings- & Accidenstryckeri

Levererar

förstklassiga arbeten såsom

BÖCKER, TIDNINGAR

och AFFÄRSTRYCK

till billigaste priser och på

kortaste tid.

STOCKHOLM

Lilla Vattugatan 25 - Norr 7606

En gedigen boksamling

— utan kännbar kostnad —

kan envar förskaffa sig. Verk av de främsta in- och utländska författare. Synnerligen lämpligt för studiecirklar.

Tillskriv

Red. Gösta Lindberg,

Centralplan III — Gävle.

O S T

realiseras.

Smöraffären Framåt

28 Nybrogatan och Norrlandsgatan 13.

Nyckeln till hälsa

är att rensa magen och tarmarna från osunda rester, utdriva urinsyra från kroppen samt upprätta blodet, därmed avlägsna själva orsaken till illamående och sjukdomar.

En huskur **Frukt-Salt-Samarin** är härtill synnerligen välgörande.

Magsyra och Huvudvärk försvinna.

Värk i kroppen, Reumatism och Nervsmärtor skingras. Hälsa, krafter och Välmående återvinns.

Frukt-Salt-Samarin verkar välgörande på hela organismen och omedelbart uppriskande. Pris pr burk kr. 2.50. Erhålles pr postförskott från Cederroths Tekniska Fabrik, Sthlm.

(Säljes å Apotek, Drog-, Kemikalie- & Färghandel m. fl.)

Gynna Tidevarvets annonsörer